

ЗАЯВА

Верховної Ради України з нагоди 20-річчя ратифікації Україною Рамкової Конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну

Виповнюється 20 років з дня ратифікації Україною Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну (далі – РКБТ ВООЗ) – першого міжнародного договору у сфері охорони здоров'я, розробленого під егідою ВООЗ, що має зобов'язуючий характер для її Сторін.

Протягом 20-ти років з дня ратифікації Україна здійснювала імплементацію положень РКБТ ВООЗ та її Керівних принципів, втілюючи їх в національне законодавство з метою попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Верховна Рада України визнає, що реалізація положень РКБТ ВООЗ в Україні мала провідний та визначальний вплив на подолання епідемії вживання тютюну, що призвело до зниження поширеності вживання тютюну серед усіх груп населення, включаючи дітей.

За даними досліджень ВООЗ, рівень щоденного куріння серед дорослого населення України зменшився з 25 відсотків у 2006 році до 20 відсотків у 2017 році (тобто на 20%)¹ і продовжував знижуватися у наступні роки. Останні дані свідчать про те, що 19 відсотків дорослого населення залишаються щоденними курцями². Зазначена динаміка є результатом комплексного застосування заходів, визначених РКБТ ВООЗ та рекомендованих ВООЗ як пріоритетні («best buys») у сфері попередження неінфекційних захворювань, зокрема цінових і податкових заходів, впровадження середовища вільного від тютюнових та нікотинових викидів, заборони реклами, стимулювання продажу і спонсорства, а також посилення інформування споживачів про загрозу тютюнових та нікотинових виробів через медичні попередження та вимоги до маркування.

Згідно з даними Глобального опитування молоді щодо тютюну³, нараженість дітей віком 13–15 років на вторинний тютюновий дим у громадських місцях зменшилася з 84 відсотків у 2005 році до 36 відсотків у 2023 році. Вживання тютюнових виробів у цій віковій групі знизилося з 26 відсотків у 2005 році до 15 відсотків у 2017 році, проте у 2023 році зафіксовано зростання до майже 18 відсотків.

Верховна Рада України визнає, що поширення вживання тютюну та нікотину залишається значною проблемою у сфері громадського здоров'я та продовжує мати руйнівні наслідки для здоров'я людей.

---

¹ https://kiis.com.ua/materials/pr/20180214_GATS/Full%20Report%20GATS%20Ukraine%202017%20UKR.pdf

² <https://www.who.int/ukraine/uk/publications/m/item/tobacco-and-nicotine-product-use-among-adults-in-ukraine--findings-from-a-sociological-survey-among-adults-aged-18-years-and-over---comparative-analysis-of-the-2023-and-2024-survey-rounds>

³ <https://www.who.int/ukraine/uk/publications/m/item/gyts-global-youth-tobacco-survey-fact-sheet-ukraine-2023>

За даними ВООЗ, 20 відсотків дітей віком 13–15 років вживають електронні сигарети, 18 відсотків – тютюнові вироби. Подвійне та множинне вживання тютюнових та нікотинових виробів як серед дітей, так і серед дорослих, становить значний виклик. Зазначені тенденції потребують подальшого нормативного врегулювання з урахуванням пріоритету захисту здоров'я дітей і молоді.

Попри досягнутий прогрес, вживання тютюну та нікотину залишається одним із провідних факторів передчасної смертності. Щороку в Україні понад 100 тисяч осіб помирають від хвороб, пов'язаних із вживанням тютюну та нікотину⁴. Зменшення поширеності споживання тютюнових і нікотинових виробів є важливою передумовою реалізації Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року та збереження людського капіталу в умовах воєнного стану.

Верховна Рада України констатує необхідність подальшої імплементації положень РКБТ ВООЗ та співпраці різних секторів охорони здоров'я у сприянні скоординованому та цілеспрямованому підходу, що залучає весь Уряд та все суспільство, для досягнення узгодженості політики на національному рівні. Окрім цього, Верховна Рада України визначає важливість інтеграції актів права Європейського Союзу у національне законодавство у сфері контролю над тютюном, але звертає увагу на те, що ці норми права не можуть обмежувати запровадження більш ефективних норм національного законодавства для досягнення цілей громадського здоров'я. Верховна Рада України констатує важливість подальшої роботи у сфері удосконалення національного законодавства, зокрема щодо:

- забезпечення зменшення доступності тютюнових та нікотинових виробів через цінову та акцизну політику та постійній основі;
- забезпечення ефективного захисту населення від вторинного тютюнового диму та інших викидів шляхом посилення державного нагляду та контролю у даній сфері;
- забезпечення імплементації положень Директиви 2014/40/ЄС стосовно заборони ароматизованих тютюнових виробів для нагрівання;
- запровадження повної та ефективної заборони усіх форм реклами, стимулювання продажу та спонсорства тютюнових і нікотинових виробів;
- посилення заходів протидії незаконній торгівлі, у тому числі шляхом прискорення приєднання до Протоколу про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами, як частини РКБТ ВООЗ;

---

⁴ <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8845221/#R3>

- врегулювання нових та новітніх нікотинових виробів з метою обмеження доступу молоді до цих виробів.

Верховна Рада України визнає необхідність виявляти пильність щодо будь-яких спроб тютюнової промисловості підірвати або звести нанівець зусилля з боротьби проти тютюну й необхідність у поінформованості про діяльність тютюнової промисловості, яка має негативний вплив на зусилля з боротьби проти тютюну, та підтверджує зобов'язання щодо виконання статті 5.3 РКБТ ВООЗ стосовно захисту державної політики у сфері охорони здоров'я від впливу комерційних та інших корпоративних інтересів тютюнової індустрії.

Верховна Рада України заявляє про намір посилення парламентського контролю у сфері контролю над тютюном та й надалі забезпечуватиме послідовну реалізацію положень РКБТ ВООЗ з метою зниження рівня передчасної смертності, захисту здоров'я дітей і молоді та зміцнення громадського здоров'я в Україні.

